

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (КНР);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

3. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. ООН, 1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155 (дата звернення: 05.05.2026).

4. Гілберт М. Голокост: єврейська трагедія / пер. з англ. Київ: Зовнішторгвидав України, 2015. 896 с.

5. Круглов А. Знищення євреїв України в 1941–1944 рр.: збірник документів і матеріалів. Харків: Тарбут Лаам, 2008. 276 с.

6. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду. Ордер на арешт Путіна, 17 березня 2023. URL: <https://www.icc-cpi.int> (дата звернення: 05.05.2026).

7. Бережна С. В. Ознаки геноциду в діях Росії проти України: міжнародно-правовий аспект. Право України. 2023. № 4. С. 45–58.

8. Суспільне Одеса. В Одесі відкрили музей геноциду «Територія пам'яті». 30 травня 2024. URL: <https://susplne.media/odesa/757509> (дата звернення: 05.05.2026)

Канівець Софія Петрівна, здобувачка вищої освіти 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету ветеринарної медицини Одеського державного аграрного університету, м. Одеса, Україна,
Федорова Інна Валеріївна, докторка філософії з філософії, старша викладачка кафедри суспільно-гуманітарних наук Одеського державного аграрного університету, м.Одеса, Україна.

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД – ХОЛОКОСТ: ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Людство вважало до 2022 року, що ХХ століття стало одним із найтрагічніших періодів в історії, позначеним масовими злочинами проти людей. Серед них особливе місце займають Голодомор 1932-1933 років та Голокост. Ці події стали символами жорстокості та свідомого знищення мільйонів людей і належать до явища геноцид. Наукова спільнота, судова система, журналісти, громадськість досліджували причини, характер цих злочинів протягом другої половини ХХ століття. Безумовно така увага дозволила глибше зрозуміти природу насильства, роль державної політики у таких злочинах та наслідки для суспільства.

Актуальність теми полягає у необхідності осмислення масштабних трагедій у ХХІ столітті, коли питання історичної пам'яті, прав людини та моральної відповідальності набувають особливого значення. Сучасні події, зокрема російсько-українська війна, ще раз нагадують про небезпеку агресії, насильства та нехтування людським життям. Це підсилює потребу звернення до

історичного досвіду для формування стійких моральних орієнтирів і запобігання повторенню подібних трагедій.

Важливу роль у формуванні національної свідомості відіграє історична пам'ять, адже саме вона гуртує людей зі спільним минулим, культурою, мовою та традиціями. Вона допомагає людині відчувати себе частиною свого народу, усвідомити зв'язок з попередніми поколіннями та впевнено орієнтуватися в сучасному світі. Саме тому минуле слід розглядати як спільну історичну спадщину, яку необхідно зберігати й осмислювати.

Історична пам'ять виступає своєрідним зв'язком між минулим і майбутнім, дозволяючи враховувати досвід попередніх поколінь, переосмислювати події та робити висновки для подальшого розвитку. Адже головне призначення історії полягає у її здатності навчати [1].

Розглянемо Голодомор 1932-1933 років в Україні як спланований сталінським тоталітарним режимом акт геноциду, спрямований на фізичне винищення українського селянства як опори національного руху та соціальної бази опору комуністичній владі. Трагедія була спричинена не природними факторами, а свідомою політикою терору: через надмірні плани хлібозаготівель, систему «чорних дощок», вилучення всіх запасів їжі та закон про «п'ять колосків» мільйони людей були приречені на мученицьку смерть, що на піку досягала 17 смертей щохвилини. Ця катастрофа призвела до колосальних демографічних втрат, підірвала генетичний фонд і духовну культуру нації. Голодомор визнано на державному та міжнародному рівнях (зокрема парламентами багатьох країн світу) як один із найтяжчих злочинів проти людства. Світова спільнота постійно вшановуючи пам'ять жертв пропагує недопущення подібних трагедій у майбутньому [2].

Голокост (1933-1945) – це організоване нацистською Німеччиною та її співниками державне переслідування і систематичне вбивство близько 6 мільйонів євреїв, а також мільйонів представників інших груп (ромів, людей з інвалідністю, військовополонених), яких режим вважав «неповноцінними» або ворожими. Процес еволюціонував від дискримінаційних законів і примусової еміграції у 1930-х роках до створення ізольованих гетто та реалізації «остаточного вирішення єврейського питання» під час Другої світової війни, що передбачало масові розстріли на окупованих територіях та знищення людей у спеціально побудованих таборах смерті за допомогою газових камер. Трагедія, що стала можливою завдяки скоординованим зусиллям нацистського керівництва та мільйонів колабораціоністів по всій Європі, завершилася лише після капітуляції Німеччини у травні 1945 року, залишивши тих, хто вижив, перед тривалим процесом реабілітації та пошуку нових домівок [3].

Широка громадськість розглядає Голокост як унікальне явище і навіть пише це слово з великої літери. Ця трагедія дійсно є винятковою, оскільки жодна інша держава, окрім Третього Рейху, не спрямовувала свої ресурси на цілеспрямоване фізичне знищення людей лише через їхню національність і релігію.

Масштаби українського Голодомору не є тотожними масштабам Голокосту. Крім того, ідеологія, обставини та мотиви знищення людей сталінським режимом були іншими. Водночас можливим є порівняння Голодомору з Голокостом за ознакою масового знищення людей, і є підстави вважати його актом геноциду, подібним до Голокосту, не ототожнюючи ці дві трагедії.

Основою політики Гітлера була націонал-соціалістична ідеологія, що проголошувала необхідність «очищення» «вищої німецької раси» від «чужого єврейського елементу». Натомість вихідною позицією Сталіна була комуністична ідеологія, заснована на понятті класу, а не національності. Для комуністичних лідерів «вищим» класом був пролетаріат – робітничий клас, позбавлений засобів виробництва і повністю залежний від держави.

Реалізуючи свої наміри, і Сталін, і Гітлер вдалися до фізичного знищення людей: Сталін керувався класовими міркуваннями, тоді як Гітлер — національними. Класове знищення призвело до Голодомору, а національне — до Голокосту. Оскільки клас не можна повністю ототожнити з національністю (як і національність з класом), Голодомор як наслідок знищення класу не можна повністю вписати в рамки Голокосту, який був наслідком знищення народу [4, с. 94-95].

Українська правозахисниця, лауреатка Нобелівської премії 2022 року Олександра Матвійчук наголошує, що права людини навіть у розвинених демократіях дедалі частіше сприймаються як даність, тоді як їхній захист потребує постійних зусиль. Ігнорування порушень прав і свобод у авторитарних державах, зокрема в росії, стало одним із чинників сучасної ескалації агресії росії проти України [5].

Голокост, Голодомор та сучасна російська агресія є спільними у своїй геноцидальній природі, де тоталітарні режими використовують масові вбивства та дегуманізацію для знищення цілих народів. Якщо минуле століття зафіксувало жах нацистських таборів смерті та радянського терору голодом, то нинішня війна стала прямим продовженням цієї імперської політики, спрямованої на ліквідацію української ідентичності. Порівняння цих трагедій доводить, що непокараний вчасно злочин завжди повертається, тому міжнародне правосуддя та збереження історичної правди є єдиними гарантами виживання нації та запобігання новим актам геноциду в майбутньому.

Список використаної літератури

1. Удод О. А. Історична пам'ять. Енциклопедія історії України: додатковий том. Кн. 1: А–Я / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наукова думка, 2021. URL: http://www.history.org.ua/?termin=istorychna_pam'jat(дата звернення: 11.05.2026).

2. Голодомор 1932-1933 років – геноцид українського народу. iraq.mfa.gov.ua. URL: <https://iraq.mfa.gov.ua/news/66534-golodomor-1932-1933-rokivgenocid-ukrajinskykogo-narodu> (дата звернення: 14.05.2026).
3. Голокост (скорочена стаття). Енциклопедія Голокосту. Holocaust museum. URL: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/uk/article/holocaust-abridged-article> (дата звернення: 14.05.2026).
4. Kul'chyts'kyi S. The Holodomor of 1932–33: How and Why?. East/West: Journal of Ukrainian Studies. 2015. Т. 2, № 1. С. 93. URL: <https://doi.org/10.21226/t23k51> (дата звернення: 08.05.2026). [in English].
5. Matviichuk O. A fight for human rights in times of war. Nobel lecture, 2022. NobelPrize.org. URL: <https://www.nobelprize.org/> (дата звернення: 15.05.2026). [in English]

**СЕКЦІЯ 2. ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД-ХОЛОКОСТ:
ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ
РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

- Булавенко Н. В.,
Федорова І. В.* ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ: ВІД ГОЛОКОСТУ ДО РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ 86
- Канівець С. П.,
Федорова І. В.* ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД – ХОЛОКОСТ: ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ 88

**СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

- Borinshtein Y.,
Wiener B.* THE ROLE OF GLOBALIZATION IN THE PHILOSOPHY OF CONFLICT AND DIALOGUE 92
- Борінштейн Є. Р.,
Вінер М.* ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ДЕМОГРАФІЇ: ДО СПЕЦИФІЦІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ 95
- Багніт Д. Є.,
Петінова О. Б.* РОЛЬ МЕДІА У ФОРМУВАННІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ 98
- Войтешенко Є. О.,
Солдатенко О. І.* ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФАНДРЕЙЗИНГОВИХ ПРОЦЕСІВ У СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗАКЛАДАХ 101
- Yevgen Borinshtein,
Nitzia Davidovitch* PSYCHOLOGICAL TIME OF PERSONALITY: THE EXPERIENCE OF LIBERAL ARTS IN MODERN SOCIETY 104
- Гольденберг О. Я.* ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВІД ТЕХНОЦЕНТРИЗМУ ДО ЕКОГУМАНІЗМУ 107
- Горопашна В. О.,
Петінова О. Б.* «ЦИФРОВИЙ АРХІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ» – ПРОЄКТ З ОЦИФРУВАННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК 109
- Гродська В. Ю.,
Петінова О. Б.* ФЕЙКОВІ НОВИНИ ЯК ЗАГРОЗА ДЕМОКРАТІЇ 111

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52